

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: J. M.
bytem X

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2020, sp. zn. SZ/MPSV-2020/163637-921, č.j. MPSV-2020/190955-921

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce napadl u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobou rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2020, sp. zn. SZ/MPSV-2020/163637-921, č.j.

MPSV-2020/190955-921 (dále též „napadené rozhodnutí“), odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Brně ze dne 17. 6. 2020, č.j. 183977/2020/BBA (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byla zamítnuta žádost ze dne 6. 2. 2020 o přiznání příspěvku na péči.

II. Napadené rozhodnutí

2. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí prvostupňovým posudkem Městské správy sociálního zabezpečení (dále také „MSSZ Brno-město“) ze dne 31. 3. 2020, podle něhož byl žalobce posouzen jako osoba, která není schopna zvládat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jednu základní životní potřebu, a tou je výkon fyziologické potřeby. Proto podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSS“) nejde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby.
3. Podle posudku PK MPSV ze dne 3. 9. 2020 vypracovaného v odvolacím řízení šlo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který ovšem nezpůsobuje zásadní omezení žalobce z hlediska péče o jeho vlastní osobu. Žalobce zvládá všechny hodnocené základní životní potřeby. Podle PK MPSV nebyly zjištěny žádné objektivní medicínské důvody pro nezvládání těchto základních životních potřeb.
4. PK MPSV dospěla k závěru, že hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je psychické postižení a bolesti páteře. Z doložených neurologických vyšetření PK MPSV vyplývá, že žalobce spolupracuje, je orientován a zvládá základní sebeobsluhu bez sfinkterových obtíží, je limitován delším stáním, sezením a chůzí. Je sledován od roku 1997 pro poruchy nálad a poruchy přizpůsobení, nikoliv však Alzheimerovu demenci ani těžký organický psychosyndrom. Alzheimerova demence je uvedena v roce 2013, ale s ohledem na testy kognitivních funkcí nepravděpodobná. Opakované psychiatrické hospitalizace v roce 2013, 2014 vykazovaly výkyvy pacienta ve screeningových testech na mnestické funkce s chybějícím klinickým korelátem poruch paměti (v podmínkách oddělení byl plně soběstačný, užíval mobil, disponoval s finančními prostředky a nakupoval v supermarketu). Ani dle zprávy z psychiatrie z roku 2019 nejsou dokumentovány poruchy kognice či snížení schopnosti orientace. Zhoršení obtíží se dostavilo v důsledku odkládání nástupu výkonu trestu.
5. PK MPSV se neztotožnila s názorem MSSZ Brno-město, neboť podle jejího názoru nebyla prokázána u žalobce plná inkontinence. Stav žalobce byl kompenzován používáním inkontinenčních vložek a umožňoval jejich výměnu. Žalobce tedy zvládal i tuto základní životní potřebu.
6. Podle výsledků sociálního šetření žalobce žije sám v Domě s pečovatelskou službou, kde je vyžadována soběstačnost a schopnost péče o domácnost. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce podle PK MPSV nevedl k neschopnosti zvládat 3 nebo 4 základní životní potřeby. Z těchto důvodů se nepovažoval za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby.

7. Žalovaný vyhodnotil zjištěný skutkový stav ve světle závěrů PK MPSV a dovodil, že posudek PK MPSV představuje rozhodující podklad pro posouzení otázky závislosti žalobce na péči. PK MPSV vycházela z dostatečně doložené zdravotní dokumentace. K námitkám žalovaný uvedl, že nebyly shledány medicínské důvody pro uznání neuznaných základních životních potřeb za nezvládané. Z posudku je zřejmé, za jakých podkladů PK MPSV vycházela a jeho obsah odůvodňuje míru závislosti žalobce. I bez přítomnosti žalobce při jednání komise je posudek založen na dostatečných podkladech.
8. Z uvedených důvodů žalovaný odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

III. Žaloba

9. V žalobě ze dne 24. 11. 2020 uvedl žalobce následující žalobní body. Žalobce podle svého názoru splňuje podmínky pro přiznání příspěvku na péči, neboť je omezen v běžném způsobu života a v časové koincidenci se somatickými komorbiditami není schopen se sám o sebe postarat. Byla mu diagnostikována Alzheimerova nemoc. Trpí hyperurikemií, inkontinencí moče i stolice a chronickou migrénou bez aury, vředovou chorobou duodena a musí držet přísnou dietu. Doložil lékařské zprávy, a to konkrétně lékařskou zprávu ze dne 18. 2. 2020 (neurologie) a lékařskou zprávu z psychiatrie ze dne 19. 2. 2020.
10. Pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce vyžaduje nepřetržitý dohled, pomoc nebo péči při výkonu těchto základních životních potřeb: mobilita, stravování, oblékání a obouvání, péče o zdraví, výkon fyziologické potřeby, tělesné hygieny, péči o domácnost a osobní aktivity.
11. Posudek PK MPSV byl nesprávný. Žalobce má za to, že nezvládá bez pomoci jiné osoby minimálně 8 základních životních potřeb, což by ho opravňovalo k získání nároku na příspěvek na péči pro III. stupeň závislosti.
12. Z uvedených důvodů navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

13. Ve svém vyjádření k žalobě žalovaný zejm. uvedl, že odkazované lékařské zprávy MUDr. Greplové (neurologie) ze dne 18. a 19. 2. 2020 měla PK MPSV k dispozici a při svém posudkovém hodnocení je zohlednila.
14. Podle posudku PK MPSV ze dne 3. 9. 2020 žalobce není osobou závislou na péči jiné fyzické osoby. Žalovaný uvedl, že tento posudek je úplný a přesvědčivý. Žalovaný odkázal na jeho závěry a shrnul platnou právní úpravu obsaženou v ZSS.
15. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby byla žaloba zamítnuta jako nedůvodná.

V. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

16. V prvostupňovém řízení o žádosti ze dne 6. 2. 2020 o přiznání příspěvku na péči byl vypracován posudek MSSZ Brno-město ze dne 31. 3. 2020, podle něhož žalobce trpí Alzheimerovou demencí s časným začátkem, těžkým organickým psychosyndromem, smíšenou inkontinencí, dále byl přítomen víceetážový vertebrogenní algický syndrom s projevy cervikokraniálního syndromu, myelopatie podle MRI, chronické lumbalgie a stav po operaci ruptury žaludečního vředu. MSSZ v Brně měla k dispozici lékařské zprávy, a to mj. zprávu MUDr. G. z psychiatrie ze dne 19. 2. 2020 a z neurologie (MUDr. H. ze dne 18. 2. 2020). Podle závěru MSSZ Brno-město nejde o osobu, která se podle ust. § 8 odst. 2 ZSS považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Jde o osobu starší 18 let věku, která nesplňuje podmínky pro uznání stupně závislosti.
17. Z posudku vyplývá, že v minulosti požíval žalobce příspěvek na péči III. stupně. MSSZ Brno-město též vycházela ze záznamu o sociálním šetření provedeného sociálními pracovníky Úřadu práce pro Jihomoravský kraj, kontaktního pracoviště Brno-město ze dne 26. 2. 2020. Z něho vyplývá, že pro žalobce je typické kverulatořní vystupování na úřadech, vše si řeší samostatně a bez doprovodu. V rozhovoru o své soběstačnosti vypovídá účelově, často mění ošetřující lékaře, pečující osoby a kontaktuje bezplatné poradenství.
18. V odvolacím řízení byl vypracován posudek PK MPSV ze dne 3. 9. 2020. Členem komise byl odborný psychiatr, vycházela z podkladové dokumentace, kterou představoval zejm. posudkový spis MSSZ Brno-město, odvolací spis, zdravotní dokumentace (výpis z karty praktické lékařky), lékařské zprávy z neurologie (MUDr. H., 24. 7. 2020, 18. 2. 2020, 6. 5. 2019, 18. 9. 2019), dále lékařské zprávy z neurochirurgie (21. 7. 2020, 31. 7. 2019), rehabilitace i propouštěcí zprávy z psychiatrické hospitalizace v letech 2004, 2013 a 2014.
19. PK MPSV vyhodnotila především neurologické, rehabilitační a neurochirurgické lékařské nálezy a konstatovala, že žalobce je limitován delším stáním, sezením a chůzí. Nálezy z psychiatrie z let 2018 a 2019 jsou bez objektivizace zdravotního stavu. Žalobce je bez paretické symptomatologie a bez sfinkterových obtíží. Byl plně schopen verbalizovat své zdravotní obtíže.
20. K Alzheimerově chorobě PK MPSV uvedla, že tvrzená intenzita obtíží nekoresponduje s provedeným testem kognitivních schopností a nekoreluje s klinickým stavem (tato vyšetření proběhla v roce 2013). V podmínkách hospitalizace byl žalobce schopen používat mobilní telefon, disponovat s penězi, nakupovat v supermarketu pro sebe i své spolupacienty).
21. PK MPSV uvedla, že nesouhlasí s názorem lékaře MSSZ v Brně, že žalobce nezvládá jednu základní životní potřebu (výkon fyziologické potřeby), neboť nebyla prokázána plná inkontinence a zdravotní stav žalobce umožňuje výměnu inkontinenčních pomůcek. Z doložené dokumentace nevyplývají těžké poruchy smyslové, duševní nebo pohybové, které by byly objektivním podkladem pro neschopnost zvládat základní životní potřeby. Podle sociálního šetření žije žalobce sám v domě s pečovatelskou službou, kde je zapotřebí soběstačnost a péče o domácnost. PK MPSV dospěla k závěru, že žalobce nebylo možno považovat za osobu závislou podle ZSS.

VI. Posouzení věci krajským soudem

22. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Krajský soud rozhodl ve věci bez nařízení ústního jednání, neboť s tím oba účastníci souhlasili a potřeba nařízení jednání nevyplývala najevo.
23. V souladu s ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu vycházel ze správních spisů předložených žalovaným a prvostupňovým správním orgánem.
24. Žaloba **není důvodná**.
25. Právní úprava poskytování příspěvku na péči je obsažena v zákoně o sociálních službách a vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“). Východiskem je samotný pojem závislost (§ 8 zákona o sociálních službách), jehož význam je utvářen skrze konstrukci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o sociálních službách, který definuje tento pojem jako zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb.
26. Aktuální právní úprava rozlišuje pro účely poskytování příspěvku na péči čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií je posuzování zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v ust. § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách. Jedná se o následující potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. U osob do 18 let věku pak dle ust. § 9 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že schopnost zvládat základní životní potřebu péče o domácnost se nehodnotí.
27. Bližší vymezení životních potřeb rozhodných pro stanovení stupně závislosti na pomoci jiných osob lze nalézt v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Podle ust. § 2a citované vyhlášky přitom platí, že k tomu, aby bylo možno učinit závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé z životních potřeb závislá na pomoci jiné osoby, postačí, pokud posuzovaná osoba nezvládá být jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v této příloze.
28. Správní řízení ve věci přiznání příspěvku na péči se vyznačuje tím, že rozhodující důkaz představuje odborný posudek zdravotního stavu a závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. Povahou takového posudku, jakož i na něj kladenými požadavky, se již opakovaně ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud, který dovodil, že „se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve

- správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti“ (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104, dostupné na www.nssoud.cz).
29. K jednotlivým žalobním námitkám krajský soud uvádí následující argumentaci. Žaloba brojí proti napadenému rozhodnutí z důvodu věcné nesprávnosti, neboť toto se opírá o posudek PK MPSV ze dne 3. 9. 2020, který žalobce považuje za nesprávný.
 30. Krajský soud v první řadě uvádí, že žalobce neopřel své přesvědčení o nesprávnosti posudku PK MPSV o žádné konkrétní důvody kromě výčtu chorob a zdravotních postižení, které ho trápí. Nijak však blíže nerozvedl, jakým způsobem ho to které zdravotní postižení omezuje v jeho soběstačnosti a způsobuje tak tvrzenou závislost na pomoci, dohledu či péči jiné fyzické osoby.
 31. Krajský soud tedy přezkoumal napadené rozhodnutí ve světle podkladů, které jsou obsaženy ve správním spisu. V první řadě lze konstatovat, že posudek PK MPSV ze dne 3. 9. 2020 má všechny formální náležitosti podle platné právní úpravy. Žalobce byl k jednání PK MPSV zván, nicméně se omluvil ve vazbě na svou aktuální psychickou kondici. Podle názoru PK MPSV nejsou naplněny podmínky pro uznání závislosti v žádné ze zkoumaných základních životních potřeb, což PK MPSV zcela srozumitelně a přesvědčivě zdůvodnila.
 32. Z hlediska úplnosti posudku PK MPSV ze dne 3. 9. 2020 je třeba poukázat na to, že PK MPSV měla k dispozici veškeré relevantní lékařské zprávy včetně těch, které žalobce předložil k dispozici soudu jako přílohy své žaloby (lékařská zpráva z neurologie ze dne 18. 2. 2020, zpráva z psychiatrie ze dne 19. 2. 2020). Ani tyto zprávy podle svého obsahu nedokumentují, že by zdravotní stav žalobce byl významně jiný, než jak je popsán v předmětném posudku.
 33. Co se týká subjektivně tvrzeného nejzávažnějšího psychického onemocnění žalobce Alzheimerovou chorobou, PK MPSV srozumitelně a přesvědčivě popsala a vysvětlila, proč nepovažuje toto onemocnění za natolik závažné. Přitom využila i poznatků ze sociálního šetření pracovníků Úřadu práce ČR (viz záznam ze dne 26. 2. 2020).
 34. Závěry posudku PK MPSV jsou také v zásadě ve shodě s posudkem MSSZ Brno-město ze dne 31. 3. 2020. Rozdíl v jedné uznané, resp. neuznané základní životní potřebě nemá zásadní vliv na celkové hodnocení závislosti žalobce na pomoci, dohledu či péči jiné fyzické osoby. Žalobce by musel dosáhnout hodnocení alespoň 3 nebo 4 základní životní potřeby, aby byl hodnocen v prvním stupni závislosti na péči. Důležité je, že ani jeden z posudků vypracovaných ve správním řízení nehodnotí žalobce jako závislou osobu na péči jiné fyzické osoby.
 35. Krajský soud tedy nespatřuje v podkladech napadeného rozhodnutí žádnou věcnou nesprávnost. Vypracované posudky ob stojí z hlediska úplnosti i přesvědčivosti. Proto krajský soud považuje předmětnou žalobu za nedůvodnou.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

36. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud neshledal žalobu jako důvodnou, a proto ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

37. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 19. července 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce